

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์เมืองขอนแก่น ตึกสุลาภนทร์

(พ.ศ. 2523 - 2526)

พ.ศ. ๒๕๒๖ บัวแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2533

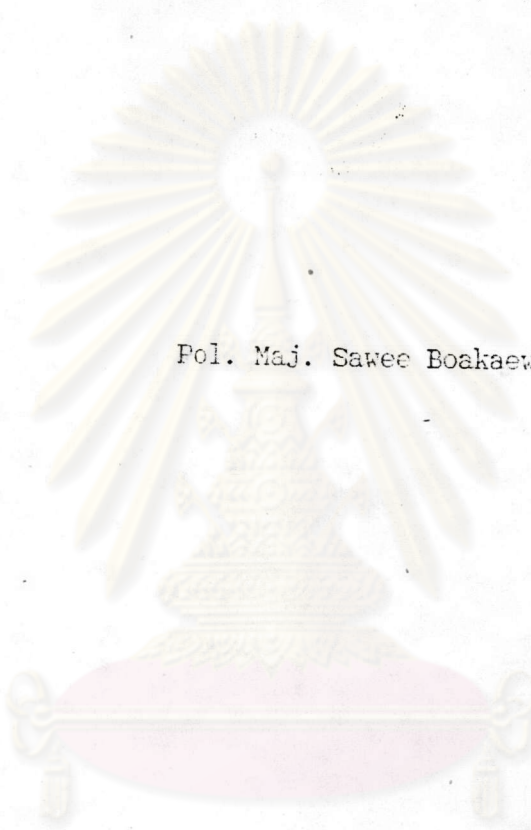
ISBN 974-577-351-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016637

110310800

THE POLITICAL LEADERSHIP OF
GENERAL PREM TINSULANONDA (1980-1983)

Pol. Maj. Sawee Boakaew

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ พันตำรวจตรี เสวี บัวแก้ว

เกิดเมื่อ วันที่ 29 พฤษภาคม 2498

ภูมิลำเนา บ้านคูหาสวรรค์ ตำบลคูหาสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดนันทบุรี

การศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จากโรงเรียนบ้านคูหาสวรรค์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนนันทบุรีจังหวัดนันทบุรี

ชั้นเตรียมอุดมศึกษา จากโรงเรียนเตรียมทหาร (รุ่น 16)

ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต จากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ (รุ่น 32)

เข้าศึกษาหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครองบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อปีการศึกษา 2528

การรับราชการ

ปี	ยศ	ตำแหน่ง
พ.ศ. 2523	ว่าที่ ร.ต.ต.	รองสารวัตรปกครองป้องกัน สถานีตำรวจนครบาลสำราญราษฎร์
พ.ศ. 2524	ร.ต.ท.	" (ทำหน้าที่หน่วยเฉพาะกิจปราบอบายมุข บัญชาการตำรวจนครบาล)
พ.ศ. 2526	ร.ต.อ.	" (ทำหน้าที่หัวหน้าชุดมวลชนสัมพันธ์)
พ.ศ. 2530	พ.ต.ต.	สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลสำราญราษฎร์
พ.ศ. 2533	พ.ต.ท.	สารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจนครบาลพระราชวัง

หัวข้อวิทยานิพนธ์

บทบาทผู้นำทางการเมืองของ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์

(พ.ศ. 2523-2526)

โดย

พ.ต.ต. เสวี บัวแก้ว

ภาควิชา

การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา

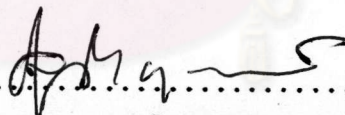
รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์

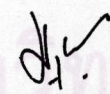

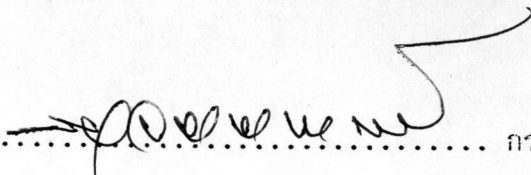
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของ
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ)

.... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

.... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์)

พิมพ์โดยฉบับปกอ่อน วิทยาลัยวิชาการศึกษาในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

เสวี บัวแก้ว, พ.ศ.ศ. : บทบาทผู้นำทางการเมืองของ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์
(พ.ศ.2523 - 2526) (THE POLITICAL LEADERSHIP OF GENERAL PREM TINSULANONDA
(1980 - 1983)) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.วิทยา สัจจิตนารักษ์, 210 หน้า.
ISBN 974-577-351-4

งานวิจัยมุ่งศึกษาลักษณะภาวะผู้นำทางการเมืองในตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ว่าการเข้าสู่อำนาจและการดำเนินบทบาทผู้นำทางการเมืองในช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ.2523-2526 นั้น มีแบบแผนความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางการเมืองด้านต่าง ๆ ในลักษณะใด และส่งผลกระทบต่อระบบการเมืองไทยในลักษณะใด

ผลการศึกษาพบว่า การเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้รับการสนับสนุนจากปัจจัยทางทหารและพรรคการเมือง โดยที่มีผลเกิดจากปัจจัยแวดล้อมทางสภาพการณ์ทางการเมืองเป็นด้านเสริม บทบาททางการเมืองในฐานะผู้นำรัฐบาลเป็นบทบาทที่สัมพันธ์กันระหว่าง 2 ด้านที่อยู่ภายใต้กรอบกำหนดของสภาพเงื่อนไขแวดล้อมทางการเมืองและกรอบที่เป็นมุขลิกภาพเฉพาะตัว ซึ่งเป็นมาทหลักของการคุณภาพในกระบวนการจรรออำนาจทางการเมืองระหว่างกลุ่มอำนาจ 2 กระแสหลัก คือ กระแสพรรคการเมืองนอกกลไกราชการกับกระแสกลไกราชการนอกพรรคการเมือง บทบาทดังกล่าวส่งผลต่อระบบการเมืองในลักษณะการพิทักษ์ระบอบกึ่งประชาธิปไตยในระบบการเมืองไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... การปกครอง
สาขาวิชา ..... การปกครอง
ปีการศึกษา ..... 2533.....

ลายมือชื่อนิสิต ..... พ.ศ.ศ. ....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

SAWEE BOAKAEW, Pol.Maj. : THE POLITICAL LEADERSHIP OF GENERAL PREM TINSULANONDA (1980-1983). THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. WITHAYA SUCHARITHANARUGSE, Ed.D. 210 PP. ISBN 974-577-351-4

The thesis is an attempt to study the political leadership of General Prem Tinsulanonda. The study focuses on the pattern of the power acquisition process and political leadership during the period of 1980-1983 and its relation with other factors, political environment and the repercussion on political system.

The study reaches the conclusion that General Prem gains his power by the virtue of two factors : support from the military and political parties, which is the major factor, and political surroundings, which is the subordinate factor. There are two dimensions of the political leadership role, one based on the political surroundings and the other based on his own characteristic. These two dimensions are shown through his role of political balancing between two major groups within the political system which are parties and bureaucracy-military. The result is the functioning of the so-called semi-democratic regime.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... การปกครอง
สาขาวิชา ..... การปกครอง
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต ..... พ.ท.ท.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยขึ้นได้ด้วยความปรารถนาดี ความเมตตา-
เอื้ออาทร และความห่วงใยจากผู้มีพระคุณหลาย ๆ ท่าน เป็นผลให้ผู้เขียนมีกำลังใจ ก่า
ลังใจ และกำลังความคิดในการเขียนวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ และเป็นสิ่งประเสริฐสุดที่ผู้
เขียนจะต้องจารึกไว้ในความทรงจำตลอดไป

บุคคลแรกคือท่านรองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตนาวิรักษ์ ในฐานะที่เป็น
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ผู้เขียนมาด้วยเมตตาธรรม เปรียบประดุจดวงประทีปอันสว่าง
ไสวในการส่องนำทางให้กับศิษย์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำนับตั้งแต่ เริ่มเขียนหัวข้อวิทยานิพนธ์
จนกระทั่งสำเร็จ เป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ ทั้งยังคอยกระตุ้นเตือน เป็นกำลังใจตลอดจน
ทุ่มเทเวลาอันมีค่าในการตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์จนสำเร็จดังกล่าวและขอขอบพระคุณ ท่าน
ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและเป็นประธานกรรมการสอบ
วิทยานิพนธ์ และท่านรองศาสตราจารย์ ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ ที่กรุณาให้คำแนะนำใน
การเขียนและร่วมเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณท่านรัฐมนตรี และอดีตรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรหลาย ๆ ท่าน ตลอดจนนายทหารและนายตำรวจผู้ใกล้ชิดกับข้อมูลที่ได้กรุณา ให้ข้อมูล
เป็นแนวทางในการเขียน แม้จะไม่ประสงค์ให้ผู้เขียนอ้างอิงคำพูดและนามไว้ในวิทยานิพนธ์
ก็ตาม แต่ผู้เขียนจะต้องบันทึกเอาไว้ในความทรงจำตราบนานชั่วชีวิต ผู้เขียนระลึกอยู่เสมอว่า
ข้อมูลหลาย ๆ ส่วนที่นำมาบันทึกเอาไว้ในวิทยานิพนธ์นี้ หากท่านผู้มีพระคุณทุกท่านไม่ได้ให้
ข้อมูลเหล่านั้นแก่ผู้เขียนแล้ว แรงมุนที่นำสนใจและมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์หลายประการอาจ
จะสูญกาลเวลาลบเลือนไปในที่สุด ที่สำคัญคือจะทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขาดอรรถรสไปอย่าง
มาก

นอกจากที่กล่าวข้างต้นแล้ว ผู้เขียนขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักพิมพ์มติชนทุก ๆ
 ท่านที่ได้อำนวยความสะดวกแก่ผู้เขียนในการใช้ห้องสมุดของสำนักพิมพ์มติชนในการค้นคว้า
 ข้อมูลด้านเอกสารในการเขียนวิทยานิพนธ์ครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง และขอขอบคุณคุณอมรา
 จงนิพนธ์สุข ผู้ให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา คุณยุพดี ที่ยานิพนธ์ คุณเรียม กิตติพงษ์ธนกิจ
 ที่คอยกระตุ้นเตือนมิให้ประมาทแห่งความพยายามของผู้เขียนตลอดมา และขอขอบคุณ
 คุณจิตรา พึ่งมั่น ที่ช่วยเหลือในการพิมพ์ต้นฉบับ

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีคุณประโยชน์ช่วยประการใด ๆ ทางวิชาการ ผู้เขียน
 ขอมอบให้บิดา มารดา และครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้
 เขียนมาแต่อดีตและหากวิทยานิพนธ์นี้มีสิ่งใดขาดตกบกพร่อง ผู้เขียนขออภัยไว้แต่เพียง
 ผู้เดียว

พ.ศ.๓.๓๖๖๖ บัวแก้ว

13 เมษายน 2533

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
สถานการณ์และความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
สมมติฐานการศึกษา	5
วิธีดำเนินการศึกษา	5
ขอบข่ายการศึกษา	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
นิยามความหมายสิ่งที่สำคัญ	7
การนำเสนอรายงานการศึกษา	8
2 แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำทางการเมือง	10
ก. แนวความคิดเกี่ยวกับผู้นำทางการเมือง	10
1. ความหมายของผู้นำ	10
2. ลักษณะและประเภทของผู้นำ	13
3. ภาวะความเป็นผู้นำ	17
4. บทบาทและความสัมฤทธิ์ผลของผู้นำ	17

บทที่ ๔

3	บทบาททางการเมืองของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์	33
	1. ความเป็นมา	33
	1.1 พลเอกเปรมระหว่างรับราชการทหาร	34
	1.2 การเข้ามามีบทบาทและตำแหน่งทางการเมือง ในระหว่างรับราชการทหาร	36
	1.3 แนวทางการต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ด้วยยุทธศาสตร์ การเมืองนำการทหาร	39
	1.4 แนวยุทธศาสตร์การเมืองนำการทหารกับคำสั่ง สำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 66/2523	44
	1.5 สรุป	47
	2. ทักษะการ การเรียนรู้ และประสบการณ์ทางการเมือง	49
	2.1 ทักษะการทางการเมืองกับสถานการณ์ทางอำนาจ	52
	2.2 ประสบการณ์ ทักษะ และการเรียนรู้ทางการเมือง ..	61
	2.3 สรุป	68
	3. การเข้าสู่อำนาจทางการเมืองในตำแหน่งผู้นำรัฐบาล	69
	3.1 สถานการณ์ทางการเมือง	71
	3.2 การได้ครอบครองและใช้ปัจจัยอำนาจที่มีประสิทธิภาพ ขยายอำนาจทางการเมือง	79
	3.3 เจ็อนไฮที่ ก่อเกิดจากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ	87
	3.4 การสนับสนุนจากกลุ่มทหารหนุ่ม "ยังเติร์ก"	90

บทที่

3.5	การสนับสนุนจากพรรคการเมือง	92
3.6	สรุป	96
4.	กลไกอำนาจและเครื่องมือในการใช้อำนาจ การรักษาและการ สืบทอดอำนาจ	99
4.1	กลไกพรรคการเมือง	101
4.2	กลไกกองทัพ-ระบบราชการ	109
4.3	กลไกรัฐสภา	115
4.4	กลไกกฎหมายรัฐธรรมนูญ	122
5.	ปัญหาวิกฤติและการแก้ไขป้ชระา	124
5.1	ปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจ	125
5.2	ปัญหาวิกฤติจากความขัดแย้งระหว่างพรรคการเมือง..	130
5.3	ปัญหาวิกฤติจากการรัฐประหาร	135
5.4	ปัญหาวิกฤติจากรัฐธรรมนูญ	139
6.	สรุป	154
4	วิเคราะห์บทบาทผู้นำทางการเมืองของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์..	159
1.	บทบาทต่อการจัดสรรระบอบอำนาจ	161
2.	บทบาทต่อการแก้ไข้ปัญหาวิกฤติ	167
3.	บทบาทต่อการตัดสินใจนโยบาย	180
4.	บทบาทต่อระบบการเมืองโดยส่วนรวม	183
5.	ลักษณะการกระทำทางการเมือง.....	185

บทที่

5	สรุป	190
	บรรณานุกรม	198
	ประวัติผู้เขียน	212

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย